

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Svar til Notat om opfølgning av forskningsprogrammet «Klimaforandringer og de primære erhverv»

Forskningsprogrammet "Klimaforandringer og de primære erhverv. Effekter, tilpasning og afbødning i Norden", var et tematisk forskningsnetværks program initieret af Nordisk Ministerråd for Fiskeri og havbrug, jordbrug, levnesmidler og skovbrug som en del af statsministrenes globaliseringsinitiativ. Programmet blev udviklet og implementeret i samarbejde med NordForsk, og programmets netværksaktiviteter har fundet sted i perioden 2010-2014. Resultaterne af programmet består af en faglig slutrapport og en policy rapport med rekommandationer for beslutningstagere.

23. september 2015
15-00938-3

Formanden for MR-FJLS, Sigurdur Ingi Jóhannsson, redegjorde for planerne for opfølgning af programmets rekommandationer på Nordisk Råds session i Stockholm i oktober 2014.

Efterfølgende har rapporten og dens policy rekommandationer blevet sendt i høring blandt relevante nordiske aktører med henblik på at afklare hvordan og af hvem der kan følges op på de enkelte rekommandationer. Rapporten sendtes til følgende aktører, inden for FJLS: EK-FJLS (Fisk), EK-FJLS (Jord og Skov), EK-FJLS (Livs), SNS, NKJ, AG-Fisk, Nordisk Arbejdsgruppe for Mikrobiologi, Dyrehelse og Dyrevelfærd og NordGen.

Svarene på de efterfølgende spørgsmål er baseret på høringssvarene samt en opfølgning med valgte aktører.

1. Hva var de viktigste resultatene av høringen med hensyn til den videre nordiske opfølgning?

Rapporten «Klimaforandringer og de primære erhverv» udkom i 2014 og blev behandlet på MR-FJLS samme år. Rapporten indeholder 14 policy rekommandationer som Nordisk Ministerråds Sekretariat og sektorens embedsmandskomiteer (EK) efterfølgende har arbejdet med. Rekommandationerne er følgende:

1. Forskning og innovation til at reducere drivhusgas-emissionerne fra de primære erhverv skal inddrage alle emissionskilder i forsyningskæden, herunder effekter af kulstofbindingen og indirekte ændringer i arealanvendelsen.
2. De nationale drivhusgasregnskabs- og overvågningssystemer bør videreudvikles for bedre at afspejle resultaterne af udviklinger og innovationer til reduktion af drivhusgasemissioner.
3. Nye teknologier, ændret drift og forvaltning samt understøttende forvaltningsstrukturer til reduktion udledningen af drivhusgasser bør udvikles og støttes i et tæt samarbejde mellem private og offentlige aktører.

4. Effektive incitamentsstrukturer bør udvikles med henblik på at fremme innovationer, som bidrager til lavere udledninger af drivhusgasser fra værdikoderne.
5. Politikker til forvaltning af naturressourcer bør indeholde fleksibilitet, der tager højde for de fortsatte ændringer i egnethed til primærproduktion og for tilknyttede effekter på økosystemtjenester på tværs af geografiske skel:
 - a. Fiskeripolitik skal tage højde for store forandringer i udbredelse af fiskebestandene
 - b. Politikker for arealanvendelse bør tage højde for ændringer i deres egnethed til brug i landbrug og skovbrug, dvs. deres prioritering af anvendelse i fysisk planlægning
 - c. Forvaltning af ferskvandsressourcer, deres økologiske kvalitet samt deres forbindelser med arealanvendelse og forvaltning, behøver tilpasning på grund af ændrede klimaforhold, der påvirker vand og næringsstoffer strømme.
6. Politikker til forvaltning af naturressourcer bør indeholde fleksibilitet, der tager højde for de fortsatte ændringer i egnethed til primærproduktion og for tilknyttede effekter på økosystemtjenester på tværs af geografiske skel.
7. Forskning, offentlige institutioner og private virksomheder bør indgå partnerskaber for at fremme innovationer og gennemføre nye styringsystemer for at sikre effektive reduktioner i udledningen af drivhusgasser og samtidig øge produktiviteten i de primære erhverv.
8. Institutioner og institutionelle strukturer bør tilpasses til at håndtere store ændringer i naturressourcerne for at sikre at primærerhvervene er effektivt og bæredygtigt forvaltet under ændrede klimaforhold.
9. Genetiske ressourcer spiller en særlig rolle for både afbødning og tilpasning til klimaændringer, og der bør derfor gøres en indsats for at fastholde og kortlægge den mangfoldige genpulje af både plante- og dyrearter.
10. Partnerships between public and private actors in research and innovation should be established and maintained to ensure that the genetic resources are effectively used for reducing greenhouse gas emissions and ensuring climate change adaptation.
11. Nye teknologier såsom bioraffinaderier baseret på innovative og / eller nye kilder af biomasse bør udvikles, testes og implementeres med henblik på at udvikle landbrug, skovbrug og marine produktionssystemer, der leverer fødevarer, foder og biomaterialer med lave eller ingen drivhusgasemissioner.
12. Teknologi baseret på det cirkuler økonomi princip bør udvikles til at reducere, genbruge og genanvende affald og restprodukter for at nedbringe afhængigheden af ikke-fornyelige ressourcer og sikre en effektiv anvendelse af biomasse af alle slags.
13. Forskning og innovation skal styrkes for at tilbyde nye integrerede løsninger og teknologier, der leverer reduktioner af drivhusgasemissionerne, øget produktivitet for at levere tjenester til at opfylde stigende globale krav og sikre tilpasning til ændrede klimaforhold.
14. Kommunikations- og formidlingsværktøjer bør udvikles for bedre at informere aktørerne i de primære erhverv om de udfordringer, som både reduktioner af drivhusgasemissionerne og tilpasning til ændrede klimaforhold indebærer.

Rekommandationerne blev sent i høring i efteråret 2014 blandt sektorens EK-ere, arbejdsgrupper, samarbejdsorganer og institut. Resultaterne fra høringen blev efterfølgende indsamlet og behandlet.

De vigtigste resultater er, at embedsmandkomiteerne, samarbejdsorganerne og institutterne allerede er dybt involverede i de problemstillinger som rapporten og rekommandationerne behandler.

I fiskesektoren blev der, under dansk formandskab afholdt konferencen "Growth in the blue bioeconomy" på Færøerne 2.-3. juni 2015. På konferencen var der stor fokus på klimaændringernes betydning for marine industrien både i Norden og globalt. Her blev også præsenteret en diskussionsrapport, der beskriver et muligt dynamisk grundlag for fordeling af fiskekvoter i Nordatlanten under skiftende naturlige forhold (R-5a). Rapportens titel er "*Allocation of Fishing Rights in the NEA*" (TemaNord 2015:546). Der arbejdes endvidere på et treårigt projekt under Islands formandskabsprogram for at kortlægge mulighederne for at sænke CO2 udslip og introducere alternative energimidler i den marine sektor (R-1 og R-3). Projektet forventes afsluttet i 2016.

I landbrugs- og skovbrugssektoren har Samnordisk Skovforskning allerede i 2013 godkendt en strategi, som lægger stor vægt på klimaforandringer. Strategien prioriterer tre indsatsområder: bioøkonomi, klima og samfund. I henhold til strategien har Samnordisk Skovforskning efterfølgende udløst midler til forskernetværk og spidskompetencecentre med vægt på disse tre områder (R-7 og R-13). Samme gælder for Nordisk komite for mad- og jordbrugsforskning, som i sin strategi for 2015-2018 lægger vægt på klimaforandringer, globalisering og omstilling til bioøkonomi. To rekommandationer henviser direkte til NordGens kerneområde (forvaltning af genetiske resurser). Her har NordGen fremlagt konkrete tiltag til at imødekomme disse rekommandationer (R-9 og R-10).

Nordisk Ministerråds Sekretariats indsats indenfor bioøkonomi har endvidere bidraget til rekommandationerne f.eks. i form af en ny rapport om test centre og bioraffinaderier, der udkommer i efteråret 2015 (R-11).

Udover FJLS-sektorens aktiviteter har miljøsektoren gennemført en række aktiviteter, der har relation til klima og landbrug. Her kan nævnes den nye rapport "*Nordic agriculture air and climate - Baseline and system analysis report*" (TemaNord 2015:570), der fokuserer på GHG udslip fra landbruget i Norden.

2. Er det tatt beslutninger om hvordan og i hvilke form oppfølging av de rekommandasjoner som det var enighet om å følge opp på innen for det nordiske samarbeidet vil bli gjennomført?

Opfølgningen på rekommandationerne bliver drøftet løbende på EK-FJLS møderne. Høringssvarene viser, at der er behov for en endnu bedre præcisering af de områder, hvor FJLS-aktørerne kan bidrage til de problemstillinger, som rekommandationerne identificerer. Nordisk Ministerråds Sekretariat arbejder stadigvæk på udformning af konkrete tiltag til en yderligere opfølgning af rekommandationerne med henblik på at præsentere dem for MR-FJLS sommeren 2016. Dette gælder især forvaltning af land og ferskvand (R-5 og R-6) (vand er et af de overordnede prioriteringsområderne i det kommende finske formandsskabsprogram); udviklingen af fælles nordiske politikker til at sænke udslip af drivhusgasser fra landbrug, skovbrug og fiskerisektoren (R1-4), og udvikling af kommunikationsværktøj til at informere diverse aktører i primærerhvervene om udfordringerne forbundet med udslip af GHG.

Opfølgning af rapportens rekommandationer vil fortsat blive et af de højest prioriterede emner inden for FJLS samarbejdet.

3. Er det i Nordisk ministerråd budsjett av satt midler til å sikre en ordentlig oppfølging av de rekommandasjoner som det vil bli følget opp på innen for det nordiske samarbeidet?

MR-FJLS har indtil videre ikke tilsidesat specifikke midler til opfølgning af rekommandationerne, eftersom konkrete handlingsplaner ikke er blevet udarbejdet. Som beskrevet ovenfor findes der allerede aktiviteter i sektoren der bidrager til flere af rekommandationerne og andre kan imødekommes ved omprioritering af allerede tildelte midler, hvorimod enkelte tiltag vil kræve en særskilt finansiering.

- 5 OKT. 2015

Den

Miljø- og Fødevarerminister
Eva Kjer Hansen

